SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:417

av Boriana Åberg (M)

Skyddade personuppgifter för dömda för grova brott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för skyddade personuppgifter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en särskilt restriktiv prövning vid ansökningar om skyddade personuppgifter från personer som dömts för grova brott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personer som dömts för grova brott som huvudregel inte ska beviljas skyddade personuppgifter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

På annandag jul 2025 skakades Sverige av nyheten om att en ung kvinna hade bragts om livet på ett mycket brutalt sätt. Den åtalade för mordet hade tidigare avtjänat straff för bortförandet av en tioårig flicka. I hans dator hade man hittat stora mängder barnpornografi samt obduktionsbilder på kvinnokroppar. Han hade dessutom utnyttjat möjligheten att byta namn vid fyra tillfällen, senast till ett kvinnonamn. Därutöver hade han beviljats skyddad identitet, vilket gav honom möjlighet att dölja sin tidigare brottslighet.

Det är orimligt att kriminella, som genom sin egen verksamhet ofta befinner sig under hot, förses med skyddade personuppgifter. Skatteverkets bedömning fokuserar i huvudsak på den enskildes behov av skydd och på om åtgärden kan antas ge ett effektivt skydd.

Dessvärre innehåller lagstiftningen inga uttryckliga bestämmelser som innebär att en ansökan om skyddade personuppgifter ska avslås på grund av att den sökande är dömd för grova brott, avtjänar ett fängelsestraff eller bedöms utgöra ett hot mot andra personers säkerhet. Inte heller framgår det av regelverket att sådan brottslighet i sig utgör hinder för att beviljas skyddade personuppgifter.

Av uppgifter i media framgår att även personer med kopplingar till grov organiserad brottslighet kan beviljas skyddade personuppgifter. Syftet är att förhindra att människor utsätts för allvarliga risker för våld eller repressalier. Samtidigt kan systemet försvåra de brottsbekämpande myndigheternas arbete och skapa situationer där kriminella ges identitetsskydd utan att risken för att de själva utsätter andra för brott beaktas i tillräcklig utsträckning.

Det är rimligt att det i vissa fall kan finnas personer som, trots att de har begått brott och avtjänat sina straff, anses behöva skyddade personuppgifter. I sådana fall bör besluten föregås av en mycket noggrann prövning för att säkerställa att den sökande inte utgör en fara för andra människors liv och säkerhet.

Därför behövs en översyn av regelverket. Exempelvis skulle en domstol eller annan oberoende instans kunna väga den sökandes skyddsbehov mot samhällsintresset av en effektiv brottsbekämpning samt risken för att den sökande själv utgör ett allvarligt hot mot andra personers säkerhet. Personer som har begått grova brott bör som huvudregel nekas skyddade personuppgifter.

Boriana Åberg (M)